

Любко Дереш

КУЛЬТ

РОМАН

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2017

РОЗДІЛ 1

1.

Багато хто запитував його, чи він, бува, не *той* Юрко Банзай. Ні, відповідав Юрко Банзай посміхаючись. Ми навіть не родичі, — відразу ж випереджував наступне запитання.

Банзай учився на п'ятому курсі біофаку. Як одного з найкращих студентів його скерували на практику в один коледж, відгалуження від універу, на викладання біології у старших класах. Відверто кажучи, доти, доки Банзаю не сказали, як називається те місто, він навіть не підозрював про його існування. *Мідні Буки*.

Дуже далеко розташоване, їхати дві з половиною години, та ще й потягом, який зупиняється біля кожного стовпа, наче пес спаніель.

Банзай переїхав у Мідні Буки в кінці серпня. Він винайняв однокімнатну квартиру в старезній триповерховій будівлі. Страшна, немов атомна війна, бабуся-баптистка змусила передплатити їхній баптистський вісник, а разом і місцеву газету «Патріот», де працював редактором її син. Газета не користувалася шаленою популярністю, проте хтось її та й купував. Часопис розповідав про найновіші рішення райради, міські новини. Не цурався й вічних тем: згвалтування, вбивства, випадки розтління малолітніх та інші перчені штучки, які так подобаються пенсіонерам.

Ось уже тиждень, як він працював у коледжі. Навчання почалося 28-го, що само по собі було поганим знаком. (Завжди як не

в людей, уже вкотре повторили собі під ніс учні.) Люди розумні рубали дрова і скуповували свічки перед тим, як ті різко подорожують із першими вимиканнями світла. Зима обіцяла бути холодною, темною та безнадійною. «Принаймні, — подумалося йому, — у Мідних Буках не вимикають воду, на відміну від Львова».

Щоденно, крім неділі, Банзай виходив з хати з великим гірським наплічником за спиною. Хоча у «єрмаку» лежали всього кілька книжок, пара загальних зошитів та канапка з двома яблуками, він ніколи не проміняв би його на звичайну сумку, а тим паче на кульок. Юрко Банзай вірив у щирість слів Карлоса Кастанеди, а дон Хуан, незабутній учитель Карлоса, радив носити все лише на плечах.

До речі, про яблука: Банзай прочитав, що піддослідні студенти, які з'їдали два яблука щоденно, почували себе набагато краще й інтелектуально вище за тих, котрі яблук не їли. Такі факти дуже пройняли Банзая, тому що він був якнайчуйнішою думки про свій інтелект і старанно плакав та зрощував його у сприятливому середовищі. Але загалом він був скромним хлопцем, і ніхто (за винятком хіба що однієї-двох осіб) не здогадувався про глибинний символізм акту поглинання паперівок.

2.

Його тато хотів, щоб син пішов по батькових слідах і став юристом. Син, тобто Юрко Банзай, цього аж ніяк не хотів і потайки вирішив ще у восьмому класі, що *набагато* краще бути сільським вчителем біології, ніж нотаріусом чи ще якоюсь потворою. Вступання на біофак стало першою *справжньою* тріщиною у їхніх і без того натягнутих стосунках. Усі подальші з'явилися в ході навчання, і тепер Банзай збирався приїжджати до тата й бабці лише за рештою речей. І не показуватись у Львові до Різдва. А ще краще — до Вербної неділі.

3.

За часи навчання на біологічному факультеті Банзай тричі потрапляв у реанімацію.

Першого разу це сталося навесні першого курсу. Він намагався синтезувати LSD-25 із певного виду спорині — пліснявого грибка. Коли грибок було проковтнуто, у нього почалося сильне запаморочення. Банзаїв найкращий кумпель — Сергій Мокоша, який усім представлявся як Доц, — знайшов безтямного Юрка у квартирі на кухні. Банзай мав диявольське щастя, що забув замкнути двері.

Іншого разу, на другому курсі, він вирощував у себе вдома священні мексиканські гриби роду Строфарія, які нібито містять психотропну речовину псилоцибін. Експеримент не вдався, тому що замість чарівних строфарій у Банзая проросли бліді поганки. Після того, як його відкачали вдруге, Банзай дуже довго подумки (і дуже часто — вголос) кляв недбалість усього відділу мікології, всіх педантів-аспірантів та всю кафедру з прибиральницями, разом узятими.

Третій раз мало не став для нього фатальним. Це було якраз після Дня міста Лева на четвертому курсі, коли від нього пішла його кохана Соломія. Він з'їв три прекрасні екземплярички мухомора червоного, якого, знову ж таки, виростив у домашніх умовах із крадених на кафедрі мікології спор. Він узяв на віру слова подружжя Воссон, яке стверджувало, що мухомор є славнозвісною індуїстською сомою і що гриб може подарувати незабутні психоделічні пережиття. Але, на власне розчарування, окрім дивних великих барвистих плям, жодних інших галюциногенних переживань він не отримав. Коли різь у шлунку стала пекельно-нестерпною, він подзвонив у «швидку». Пік інтоксикації був, напевне, найпаскуднішим відчуттям у його житті. Голова нестримно крутилася, суглоби виломлювало диким боєм, шлунок палав токсичним вогнем, і все, що не було закріплено в його кишківнику, вихлюпувалось із

обидвох виходів. Ніхто з персоналу чи родичів (а їх було всього двоє — тато і бабця) так і не сказав йому, наскільки близько він зумів підійти до краю.

4.

Його найкращий товариш Доц вивчав межі реальності за допомогою спиртних напоїв, проте це не заважало йому бути досить-таки успішним студентом. Разом із Банзаєм вони вчилися на біохімії й обидвоє схиляли голови у пошані перед величчю циклу Кребса. Вони навіть планували видати кілька страшенно розумних і глибоких книжок на цю тему. Банзай подумки вже бачив, як він розкриває одну дуже вчену книжку й читає:

Видавництво «Наукова думка» готує до друку:

Банзай Ю., Мокоша С. «Ілюстрований путівник по циклу Кребса в алегоріях»

Банзай Ю., Мокоша С. «Цикл Кребса для “чайників”»

Мокоша С., Банзай Ю. «Цикл Кребса в прислів'ях і приказках» (видання друге, доповнене і перероблене)

Ще було б непогано написати стереографію (тобто наукову роботу, виконану двома людьми) на тему: «Слово на захист фекалотерапії». Нехай знають, що не сечею одною можна зцілитись.

5.

Банзай стояв, спершись на підвіконня, навпроти кабінету директора. Він мав на меті з'ясувати, кого, де і скільки він буде вчити. Директор саме балакав по телефону. Судячи з підлабузницького тону, це була дружина. Юрко вирішив, що тактовніше зачекати за дверима.

На протилежному кінці підвіконня сиділа якась мала, не то десяти-, не то одинадцятикласниця, не красуня, та все ж доволі

симпатична. Вона втомлено зітхала, слухаючи теревені якогось хлопця, що вився коло її ніг. Той дурнувато посміхався й розказував своїй пасії якусь вельми нецікаву бувальщину:

— О, ну і ми з Андрійом включили ту штуку в її хаті, знаєш? Шо там такі бульки міняються?.. — Хлопчина аж упивався, мало не захлаючись, власною історією. Весь його вигляд показував, що, з одного боку, соромився того випадку, а з іншого — пишався своєю зухвалістю, що він, мовляв, потрафить розказати ту оказію *дівчині*.

— І ми дивимося на ті бульки, *а тут заходить її мама!* — Хлопака буквально сочився слиною, так його те тішило й розбурхувало. — А булька якраз прийняла форму... ну, ти знаєш чого, а мама... Ну, форму відомої речі...

— Член, чи шо? — байдуже кинуло дівчисько.

Якраз із дверей вигулькнув пан Андрій, і Банзаю не довелося побачити реакцію хлопця. Звалився без дихання від апоплексичного удару, не інакше. А мала, мабуть, байдуже глянула на тіло й апатично попленталася коридором.

Директора звали Андрій Ярославович. У нього було начебто єврейське прізвище — Вайсготт, хоча чоловік виглядав дуже навіть по-українськи. У своєму дорогому фотелі він сидів чинно й поважно, з високо піднятим підборіддям, наче хетський цар Суппілуліума I. Вони потисли один одному руки (Юрко зауважив, що робилося це з такою міною, наче пан Андрій жартома здоровкався за руку з п'ятирічним хлопчиком — «О, хлоп'я хоче виглядати як дорослі? Дай дяді руцю! Покажи на пальчиках дяді, скільки тобі рочків!»); пан Андрій запропонував пану Юрієві («Чи, може, просто — *Юра?*» — спитав він, хитро мружачись у котячі вуса) сісти на кісєлко з дешевших.

Пан Андрій витримав довгу паузу, змусивши Банзая почувати себе незручно. Пан Андрій незадоволено плямкнув губами, наче йому було впadlo розповідати якомусь там *Юрасикові* про філігранні справи коледжу. Нарешті пан Андрій зітхнув і почав розка-

зувати. Він вирушив у довгу мандрівку часом, торкаючись моменту заснування, нагадуючи про устав коледжу, про те, що його писали, порівнюючи з уставами різних допотопних гімназій, включно з тією, де навчався Пушкін; торкнувся нетрадиційного підходу до дітей, нетрадиційного способу викладання, сказав, що його, *Юри*, нетрадиційний вигляд буде сприяти нетрадиційно високому рівню успішності і цілком пасуватиме до їхніх нетрадиційних традицій у коледжі. Торкнувся ноткою печалі трагічної загибелі попереднього директора, але відразу ж залився легковажним сміхом і сказав, так, між ними, що, з іншого боку, то й добре, бо попередній директор був алкоголіком і хворів сатиризмом. Ще пан Андрій висловив сподівання, що *Юра* знайде спільну мову як з учнями, так і з викладацьким колективом. Після того, як вони потисли на прощання руки (пан Андрій знову усміхавсь у вуса), директор запропонував йому часом заскакувати до нього в перервах на каву з коньяком. Банзай дипломатично-невизначено кивнув головою і сказав: «Можливо, можливо, дуже навіть можливо». Він пішов зиркнути на свій кабінет.

6.

Кабінет був на четвертому поверсі. Поряд із ним були нірки психолога та хіміка, пана Ярослава. Директор так патетично і з таким трепетним пієтетом говорив про Банзаєву кімнату, що той почав думати про неї вже не інакше, як про *Кабінет*, із трьома вентиляторами з червоного дерева під стелею, які мірно розсікають повітря, з велетенським письмовим столом із ебену та надсучасним антигемороїдальним кріслом із поручнями та вшитим у сидіння масажером «Сідниця-1». Та ще й з панорамним дзеркальним вікном на всю стіну.

Ледве Банзай відчинив замкнені на ключ двері, майже відразу ж закрити їх і пішов далі коридором, гадаючи, яким це дивом потрапив у стінну шафу...